COI "Step by Step"

14.10.2026. 14:04
Pogledano: 331 puta

InTema oktobra: Mirovna pedagogija

Oktobar na InŠkoli posvećujemo mirovnoj pedagogiji. Podijelite pripreme, ideje i iskustva iz učionice u kojoj se uče dijalog, uvažavanje i saradnja.

Oktobar u InŠkoli posvećujemo **mirovnoj pedagogiji**. Znate da ova tema ne dolazi slučajno: iza nas su mjeseci rada na kompendijumu *Mirovna pedagogija – kompendijum priprema za čas i ključni koncepti*, ali i na priručniku *Radost otkrivanja –*

> *akcijska istraživanja u nastavi*, koji u svojoj suštini nose iste vrijednosti: dijalog, uvažavanje, saradnju i odgovornost prema sebi, drugima i zajednici. Želimo da ovaj mjesec bude prostor u kojem ćemo zajedno promišljati, razmjenjivati i pokazivati kako mir jeste dio svakodnevne nastavne prakse.

Mir se uči

Već znamo da mirovna pedagogija polazi od ideje da se mir uči. Mir nije samo odsustvo rata ili sukoba (ono što teoretičar Johan Galtung naziva negativnim mirom), nego prisustvo pravednih odnosa, međusobnog poštovanja i mogućnosti da svako dijete i svaka osoba razvije svoje potencijale, odnosno pozitivni mir. Zato se mirovna pedagogija, pored sukoba, bavi i onim što im prethodi: predrasudama, isključivanju, nepravdi, šutnji i nemoći da se kaže „ne slažem se" na miran način.

U središtu mirovne pedagogije je učenik koji razmišlja, pita, sluša i djeluje.

Mirovna pedagogija potiče razvoj kritičkog mišljenja, empatiju, vještine komunikacije i nenasilnog rješavanja sukoba, ali i osjećaj da je svaki pojedinac dio zajednice i da može doprinijeti njenoj promjeni. Obrazovanje za mir je proces u kojem učenici i učenice kroz dijalog i iskustvo grade vlastito razumijevanje svijeta.

Dimenzije mirovne pedagogije

Mirovna pedagogija djeluje u nekoliko međusobno povezanih dimenzija, a svaka od njih otvara prostor za rad u učionici.

Kognitivna dimenzija odnosi se na znanje i razumijevanje: učenici i učenice upoznaju pojmove poput mira, sukoba, nasilja, pravde i ljudskih prava, razvijaju kritičko mišljenje i uče sagledavati pojave iz različitih perspektiva.

Emocionalna dimenzija usmjerena je na prepoznavanje, razumijevanje i izražavanje vlastitih emocija, ali i na empatiju, odnosno sposobnost da osjetimo i razumijemo drugoga.

Socijalna dimenzija obuhvata vještine koje nam trebaju u odnosima s drugima: aktivno slušanje, saradnju, uvažavanje različitosti i nenasilno rješavanje sukoba.

Građanska dimenzija razvija svijest o pripadnosti zajednici i odgovornosti prema njoj, te osnažuje učenike i učenice da aktivno i odgovorno učestvuju u njenom životu i doprinose promjenama.

Vrijednosna dimenzija povezuje sve ostale: kroz nju učenici i učenice grade stavove i vrijednosti poput poštovanja, pravednosti, solidarnosti i ravnopravnosti, koji usmjeravaju njihovo ponašanje i odluke.

Važno je istaknuti da mirovna pedagogija predstavlja i sadržaj učenja i način na koji nešto učimo. Atmosfera u učionici, način na koji postavljamo pitanja, kako dajemo povratnu informaciju i kako rješavamo svakodnevne situacije, sve to učenicima i učenicama šalje poruku o tome kakvi su odnosi mogući.

Mir kao oblik rada

Mirovna pedagogija ne mora biti zasebna lekcija, poseban predmet ili dodatna obaveza u već punom kurikulumu. Njeni elementi mogu se prirodno uklopiti u sadržaje koje već predajemo. Na času jezika učenici i učenice mogu analizirati likove koji se suočavaju s nepravdom ili sukobom i tražiti drugačija rješenja. Na historiji mogu istraživati kako su ljudi u teškim vremenima birali solidarnost. U matematici mogu raditi sa statističkim podacima o (ne)jednakosti, a u prirodnim naukama promišljati o zajedničkoj odgovornosti za okoliš. Likovna i muzička kultura otvaraju prostor za izražavanje emocija i različitih perspektiva, a razredni čas za dogovaranje pravila i gradnju zajednice.

Ključ je u fokusu: kada pripremamo čas, možemo se zapitati koju vrijednost, vještinu ili stav ovaj sadržaj može razviti kod učenika i učenica, i kako možemo organizovati rad da bude saradnički, uključiv i podsticajan za dijalog.

O čemu možete pisati u okviru teme

Pozivamo vas da ovog mjeseca podijelite svoje iskustvo i znanje. Evo nekoliko ideja:

Pripreme za čas u kojima ste elemente mirovne pedagogije uklopili u sadržaj svog predmeta, bez obzira na to radi li se o jeziku, matematici, prirodi i društvu ili nekom drugom predmetu.

Autorske tekstove u kojima promišljate o miru u obrazovanju, o izazovima s kojima se susrećete ili o tome šta za vas znači biti nastavnik ili nastavnica koja gradi kulturu mira.

Pitanja koja vas zanimaju ili muče: kako reagovati na sukob u razredu, kako govoriti o osjetljivim temama, kako uključiti roditelje. Nekada je dobro postavljeno pitanje početak najvrjednije razmjene.

Prikaz vlastitog rada: fotografije, učeničke radove, refleksije i kratke priče iz učionice o vašoj praksi koja gradi mir.

Primjere malih, svakodnevnih praksi, poput jutarnjeg kruga, pravila razreda ili načina davanja povratne informacije, koji doprinose mirnijoj i sigurnijoj atmosferi.

Inspiracija na dohvat ruke: kompendijum i priručnik

Ako tražite polazište, podsjećamo vas da je kompendijum *Mirovna pedagogija – kompendijum priprema za čas i ključni koncepti* dostupan na InŠkoli. U njemu ćete pronaći objašnjenja ključnih koncepata mirovne pedagogije i niz priprema za čas iz različitih predmeta i razreda, koje su osmislili i u praksi isprobali nastavnici i nastavnice. Pripreme možete koristiti onakve kakve jesu, prilagoditi ih svojim učenicima i učenicama ili ih iskoristiti kao inspiraciju za vlastite ideje.

Pogledajte kompendijum

Preporučujemo i priručnik *Radost otkrivanja – akcijska istraživanja u nastavi*, koji pokazuje kako istraživanje vlastite prakse može postati put ka učionici utemeljenoj na saradnji, refleksiji i uvažavanju.

Preuzmite priručnik (PDF)

Podijelite svoje iskustvo s pripremama iz kompendijuma

Posebno nas zanima kako su pripreme iz kompendijuma „oživjele" u vašim učionicama. Ako ste neku od njih realizovali, pišite nam: kako ste je prilagodili, kako su učenici i učenice reagovali, šta je uspjelo, a šta biste sljedeći put uradili drugačije. Vaša iskustva su dragocjena jer pokazuju da mirovna pedagogija nije apstraktna ideja, nego živa praksa, i mogu ohrabriti kolege i koleginice da i

sami krenu tim putem.

Gradimo mir zajedno

Svaki čas na kojem učenici i učenice slušaju jedni druge, uvažavaju različita mišljenja i zajedno traže rješenja mali je korak ka mirnijem društvu. Pozivamo vas da tokom oktobra budete dio ove razmjene na InŠkoli.

Pišite, pitajte, dijelite i inspirišite.

InTema mjeseca i aktivnosti realizuju se u okviru projekta Dijalog za budućnost 3, poznatog kao #DFF3, kojeg provode UNDP BiH, UNICEF BiH i UNESCO, u partnerstvu s Predsjedništvom BiH i Ministarstvom civilnih poslova BiH. Projekt finansira United Nations Peacebuilding Fund (#PBF).

#DFF3 #dijalogzabudućnost3 #dialogueforthefuture3 #PBF #ZajednicaNastavnika

Collections

Objava | Mirovna pedagogija